

Wiadomości krajowe.

Dalszy ciąg Patentu rozciągającego systemat mennicy powszechny Monarchii, także i na Królestwo Lombardzko-Weneckie.

§. 8. Monety nowo bić się mające będą miały następującą szrednicę miary metrycznej:

Sufryn	- - - -	25 atomów
Potsufryna	- - - -	20 ———
Szkud	- - - -	38 ———
Pótszkuda	- - - -	30 ———
Lira	- - - -	22 ———
Póllira	- - - -	18 ———
Cwieróllira	- - - -	16 ———
Sółdo	- - - -	24 ———
Trzycentezyma	- - - -	22 ———
Centezyma	- - - -	18 ———

§. 9. Wszystkie tu wyliczone monety, a mianowicie oba gatunki monety złoty, tudzież całe i pół-szkudy będą miały w około wyryte na brzegu godło: »*Justitia Regnorum fundamentum*« inne zaś monety srebrne i miedziane bite będą z brzegami gładkimi.

§. 10. Tak złote, jak i srebrne monety będą miały na stronie przedniej Nasze popiersie, obrócone ku lewicy, daley napis: »*Franciscus I. D. G. Austriae Imperator.*« Druga strona monety złoty, tudzież szkuda, pół-szkuda i liry, wystawiać będzie orła Cesarzkiego z unoszącą się nad nim Cesarzką koroną i na jego piersiach z herbem Naszego Lombardzko-Weneckiego Królestwa. Na około tego orła będą miały monety złote, szkudy i pół-szkudy napis: »*Hung. Boh. Lomb. et Ven. Gal. Lod. Il. Rex. A. A.*« zaś na lirze: »*Lomb. et Ven. Rex. A. A.*« a między tymi wyrazami umieści się: »*Lira Austriaca.*« Na tylny stronie pół- i ćwierólliry, będzie tylko herb Lombardzko-Wenecki z koroną żelazną i unoszącą się nad nią koroną Cesarzką, tudzież między napisem domieszczą się wyrazy: »*1/2 Liras et 1/3 Lira.*« Moneta miedziana mieć będzie na ozelnym stronie koronę żelazną z unoszącą się nad nią koroną Cesarzką i napisem w około: »*Regno Lombardo Veneto*« na stronie odwrotnej zaś wyrażenie wartości, mianowicie: »*5 Centesimia*« »*3 Centesimia*« »*1 Centesimo.*« O-

prócz tego wszystkie monety będą miały na stronie czelnej wybitą początkową literę mennicy, w której bite były, a na odwrotny rok bicia.

§. 11. Wyszczególnione dotąd złote i srebrne monety, tudzież wszystkie srebrne i złote monety Austriackie; niemniżej monety srebrne, przez obce Rządy podług stopy konwencyjnej bite, odtąd stanowić będą w Naszem Lombardzko-Weneckim Królestwie równie, jak w całej rozległości Naszej Monarchii prawną monetę krajową. Są one umieszczone w pierwszym oddziale Taryfy do niniejszego Patentu załączony a to z dokładnym wyrażeniem ich prawnej wartości podług Waluty stopy konwencyjnej, i nowy Waluty Królestwa Naszego Lombardzko-Weneckiego.

§. 12. Oprócz tych monet dozwalamy jeszcze, aby monety w drugim oddziale wspomnionym Taryfy wymienione, podług wyrażonego onychże wartości oznaczenia, w Naszem Królestwie Lombardzko-Weneckim nadal w prawnym obiegu zostawały, zachowujemy jednak sobie w tem rozporządzeniu takowe począć odmiany, jakich okoliczności wymagać będą.

§. 13. Moneta miedziana w paragrafie piątym wymieniona i kracyary miedziane Austriackie, bite w roku 1816, są prawną monetą zdawkową Królestwa Lombardzko-Weneckiego i pod daley następującymi ograniczeniami są przeznaczone do wyrównań w wyptatach potrzebnych.

§. 14. Wszystkie monety złote i srebrne wytknięte w obu oddziałach Taryfy, podług przynależnego onychże wartości stosunku, użyte być mogą w Naszem Królestwie Lombardzko-Weneckim do wyptat, czyli to w kassach publicznych, lub osobom prywatnym i podobnie wyptacane z kassy publicznych lub od osob prywatnych, od każdego przyjmowane być powinny. Względem zupełnej wagi monet złotych dołączają się do Taryfy bliższe postanowienia, do których tak kassy publiczne, jak prywatne przy odbieraniu monety złoty stosować się mają.

§. 15. Monety srebrne i złote w Taryfie wyrażenie nie wymienione, tudzież przez obe-

rznięcie, przedziurawienie, lub zatarcie piętna przeistoczone, nakoniec monety złote, nie trzymające wagi prawnej, Taryfą oznaczonych, wyjęte są z prawnego obiegu i w kassach publicznych takowe przyjmowane nie będą.

§. 16. Zostawia się wolność w prywatnych układach, nawet i takich monet w wypłatach używać, które z obiegu prawnego wyjętymi zostały, tudzież szczególne postanowienia względem wartości monet w Taryfie wyrażonych zawierają.

(*Dokończenie nastąpi.*)

Z Królestwa Czeskiego. — Gazety publiczne umieściły następujące doniesienie lekarza przy Karlsbadzkich kąpielach Dra. Poeschmanna pisane z Karlsbadu pod d. 17. Października: »W dziejach źródeł Karlsbadzkich zapisany był powinien d. 15 Października r. b. wyszczególniony zdarzenie, które mieszkańców nie tylko zastanowiło, ale tak właśnie ucieszyło, iak zasmucił dzień 2go Września 1809 r. Albowiem teraz to im powrócił dar natury, co roku 1809 utracili. Zdróży zamkowy tyle stawny w dawnych wiekach, ile wyszczególniający się zbawieniami skutkami powrócił do dawnego łożyska, z którego był uszedł. Już poczyniono urządzenia celem zatrzymania go na zawsze na tém miejscu i ucywienia dla chorych pożytecznym.

Z Xięstwa Salcburskiego. — Rauris dnia 22go Października. Dnia 13go wieczorem spadł obłok dżdżysty na Karralpe i iey okolice, poczem w Rauris rzeki Gais i Vorstand wezbrały i wielkie poczyniły spustoszenia.

Z Królestwa Lombardzko-Weneckiego. — List z Padwy pod d. 20. Października pisany donosi nam o spustoszeniach, które w Alpach i w Wyższych Włoszech ulewne deszcze i rostopione śniegi po górach poczyniły. Gorący i mocny wiatr *Sirocco*, iakiego nikt jeszcze nie zapamiętał sprowadził nieustanne deszcze, przez całe sześć dni (od 13go do 19go w. m.) lejące się strumieniami. Przyczem gdy jeszcze rostopily się ogromne warstwy śniegu, w całych Alpach wezbrały rzeki mocą nadzwyczajną i wszelkie ponaszczywszy zapory pustosząc zalały piękne okolice Wyższych Włoch. — Są wiadomości, że rzeka Po zniszczyła po największej części miasteczko *Casal maggiore*, a *Kremone* i wiele miejsc innych zalała wodą. Dokładniejszych doniesień o tamtąd dostać nie można, ponieważ woda za-

tamowała wszelkie związki. W Padwie iesteśmy naokoło opasani wodą, związek ze starym łądem mamy ieszoze tylko bramami prowadzącymi do *Vicoenzy* i *Bossano* pod górę. *Brenta* popsula tamy koło *Oriago*, *Malcontenta* i t. d. wodą zalała całą przestrzeń kraju o kilka mil w obwodzie, na płaszczyznach tylko kominy domów wiejskich widno z pod wody. Goscincem do *Trevezzy* ani isć, ani iechać nie można, poczta nawet pływa okrętem. Lecz naywiększe spustoszenia poczyniła rzeka *Eoz*. Już okolice *Werony* zalała wodą na dwa sążnie i okryła bałwanami swoiemy przedmieścia *St. Zeno* i *Corso Vecchio*. Koło *la Badia* pozrywała tamy 15 stóp wysokie, a długie na 500 sążni i z takim pędem toczyła się po żyznych niwach *Polezyny*, że wielu mieszkanców zatopiła ze wszystkiem co mieli. *Rovigo* stolica tey piękney i żyzney prowincyi podobna teraz do morza, a mieszkańcy ratują się tem tylko, że sypia waty z ziemi. Daleko większego obawialiśmy się nie szczęścia, gdyby rzeka *Eoz* popsula także tamy rzeki *Po* sypane z ziemi, wtedy na długo spustoszonąby została *Polezyna* i powiat *Padwański*, a trzęsawiska i moczary zastąpiłyby miesoe terażniejszych pól żyznych. Mocny wiatr południowy tak dalece bałwany morskie popędza ku uściu rzek, że te prawie odplywać nie mogą. Ale tą razą inż nie tak bardzo się sroży, a mieszkańcy mają nadzieję, że tamy rzeki *Po* nie tylko iey nurtom, ale nawet natarczywości bałwanów rzeki *Eoz* oprzeć się potrafią.

Kurs Wiedeński z dnia 7go Listopada: Obligacye długu Stanu 5 procentowe w M. K. 81 7/16 — Obligacye na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1850 sa 100 ZR. M. K. — Obligacye na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 sa 100 ZR. M. K. — Certyfikaty na pożycz. z r. 1821 sa 100 M. K. — Kurs na Augsburg sa 100 Kur. — Br. Uso. — Moneta konwencyjna za 100, 249 7/8. — Akcyo bankowe, iedną po 134 5/8 ZR. M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Gazeta *Buenos-Ayreska*: »*Registro Oficial*« z d. 28. Czerwca zawiera następującą ugodę zawartą między Senatorem *Joaquinem Mosquera-Arboleda*, pełnomocnym Rzeczypospolitej Kolumbijskiej i *Don Bernardynem Rivadavia*, Ministrem Spraw Zagranicznych Państwa *Buenos-Ayres*: §. 1. Wolno Państwo *Kolumbia* i Państwo *Buenos-Ayres* uroczyście tem przymierzem zatwierdzić na wieczne czasy przyjaźń między sobą, któ-

ra, iak naturalnie, trwać między niemi powinna z powodu równości zasad i wspólnego interesu. §. 2. Podstawą tęj przyjacielskiej ugody będzie zupełna wzajemność między Rządami i obywatelami tych Państw. §. 3. Oba wspomniane Państwa zawierają na wieczne czasy związek odporny dla zabezpieczenia niepodległości swojej przeciw Hiszpanii, lub iakiemu innemu obcemu Mocarstwu. §. 4. Wszelkie przypadki wynikające z tego związku załatwiane będą szczególnymi przymierzami zastósowanymi do okoliczności i możności każdego z Państw. §. 5. Niniejsza ugoda zostanie zatwierdzoną od Rządu Kolumbijskiego, gdy ią sposobem konstytucyjnym Kongres zaakceptuje a od Rządu Buenos - Ayreskiego, gdy otrzyma sankcyją, którą nada ięj ciało prawodawcze na najbliższem posiedzeniu d. 1. Maia.

Hiszpania.

Gwiazda z d. 28. Października zawiera następujące wiadomości z Hiszpanii:

„Sewilla dnia 18. Października 1823.“

»Dnia 13go Października była u Dworu wielka uroczystość, ponieważ Królowi składano powinszowania, iako w dzień Jego urodzin. Między ciałem dyplomatycznem postrzegano Sir Williama d'A'Court, który imieniem swojego Monarchy radość Królowi Hiszpańskiemu z powodu Jego wybawienia wyburzał.«

»Król mianował Don Paskala Vallejo Postem na Król: Portugalskim Dworze. W takim samym charakterze odiechał Margrabia de la Torrecilla na Dwór Pruski, a Don J. d'Acosta na Dwór Saski.«

»Don Felipo de San Marco mianowany został Jenerałem Kapitanem, a Don Diego Beltesteros (nie ów znany Jenerał tegoż nazwiska) drugim naczelnikiem Kapitanii Granady.«

»Król potwierdził następujących urzędników mianowanych przez Rejencyją: Xięcia San Carlos, Postem Król. Francuzkiego Dworu; Hrabiego Casa - Flores, C. K. Austriackiego, a Hrabiego Alcudia, Ces. Rossyjskiego Dworu.«

»Xiężę Montemar obrany został Prezydentem najwyższej Rady Obóch Indyj.«

»Marszałek polny, Garcia Condé, który przed d. 7. Marca 1820r. był wojskowym i cywilnym Gubernatorem Tortozy, przez wzgląd na iego przychylność ku sprawie Królewskiej, na tę samą godność powołany został.«

»Sewilla poohlebia sobie, że Króla będzie miała w murach swoich do d. 23. albo d. 24. Października.«

»Król wyrokiem z d. 18. t. m. zniósł Mi-

nistryum Spraw Wewnętrznych, ponieważ już nie ma tych powodów, które Rejencyją do iego utworzenia smuszaly. Zatrudnienia tego Ministryum rozdzielone będą pomiędzy tych, którym podobne powierzone były przed d. 7. Marca 1820. roku.«

»Stychać, że wielu mieszkańców San Sebastianu chce prosić Króla pismiennie, ażeby powołał przed Sąd ich Konstytucyjnego Gubernatora O'Donnella, za to, że ze 13 ich współobywatelów bez procesu potracić kazał. Wielka główna kwatery Francuzka była dnia 19. Października w Andujar.«

Taż sama Gazeta z dnia 29. Października zawiera dalsze wiadomości z Hiszpanii:

— Z Sewilli d. 23. Października. —

»Król i Królewska rodzina w dobrém są zdrowiu.«

»Król mianował Don Antoniego Vargas y Laguna nadzwyczajnym Postem i pełnomocnym Ministrem przy Stolicy Świętęj. Już ón dawniej miejsce to piastował.«

»Brygadyiera D. J. de Mazarrara obrał Król drugim Jenerałem Kapitanem prowincyi Estremadury i Gubernatorem Badajoz.«

»Następującym Francuzkim Jenerałem dał Król Jegomość wielki krzyż wojskowego orderu San Fernando: Baronowi Cannel, Hrabieciu Curial, Hrabieciu Ricard, Wice-Hrabieciu Roussel d'Harbel, Wice-Hrabieciu Tirlet, Bar. Pecheux, Hrab. Bourmont, Hr. d'Antiochamp, Wice-Hr. Dode, Bar. Damas, Hr. Loverdo i Baronowi Maringone.«

— Z Perpignan d. 22. Października. —

»Syn Hrabiego d'Abisbala, ieden z Adjutantów Miny przybył d. 19. t. m. do Girony, dla złożenia Królowi swojej podległości. Z trudnością tylko wymknął się z Barcellony, gdzie dosyć może konstytucyjne stroniotwo, na którego czele stoi Rotten, nie chce wchodzić w żadne układy. I dla tego to po różnych rozkazach i przeciwrozkazach postanowiono niezwłocznie, ażeby działa do oblężenia przeznaczone, odeszły zład pod Barcelonę, która ma zupełne związki z okolicami. Już tam wyprawiono iedną część transportu. Rotten zaopatrzył zamek Montjoui tak doskonale, że długo broń się może.«

Z Badalony, leżący pod Barcelloną, donoszą: »Mina postłał Patkownika Monserrat do Saryi, do Marszałka Moncey. Chciał poddać wspomnianą warownią pod warunkami, które przyjętemi bydz nie mogły. Marszałek odrzucił ię i postłał mu swoje *Ultimatum*. Pat-

rownik wrócił powtórnie o 5tej, upraszając o posłanie do Barceliony jednego z Jenerałów Francuzkich, który miał się z Miną względem warunków porozumieć. Pułkownik był na obiedzie u Marszałka. Dnia 18go posłano Jenerała Berge do Barcelony, gdzie stanął z rana o 8mej godz. i był z wyszczególnieniem przyjęty. Wieczorem powrócił z planem kapitulacyi. Atoli dnia 18go t. m. przystano gońca z Kadyxu z rozkazem do Marszałka, ażeby Jenerałowi Minie na żadne warunki nie pozwolił i ażeby żądał poddania się Barcelony wzorem Kadyxu. — Jenerał Berge przywiózł d. 19. t. m. Jenerałowi Hiszpańskiemu rozkaz Króla, ten odpowiedział, że bronić się będzie do ostatka. Posłał jednak wielu Parlamentarzów, których Marszałek przyjąć nie chciał, bo nie przywozili bezwarunkowego poddania się. Dnia wczorajszego wieczorem przypuszczono do Marszałka, Pułkownika Monserrat. Nie wiadomo, z jakim przybył Poselstwem. Tymczasem nie zaniedbują przygotowań do oblężenia; 100 dział z Francyi i z pod Figueras ma być w drodze.

Gazeta: *«ECHO du Midi»* (Echo południowe) z d. 24. Października donosi o śmierci San Miguela, byłego rewolucyjnego Ministra Woyny.

„Leryda d. 22. Października 1823.“

Pułkownik Tholose, naczelnik głównego sztabu piątej dywizyi, posłany był do Lerydy z wezwaniem, ażeby się poddał. Gdy artykuły kapitulacyi były już ułożone i podpisane, wyprowadzono Oficera do Madrytu dla wywiezenia się o rzeczywistości zdarzeń. Lecz skoro tylko ci obadwaj Oficerowie odiechali, zbuntowały się milicje, poczem powtórnie rozpoczęto walki nieprzyjacielskie.

»Marszałek Lauryston, oddalwszy się właśnie z Lerydy, powrócił znowu pod to miasto, kazał je otoczyć i powiedział, że od tej chwili rozpoczyna jego oblężenie, oświadczył oraz, że skoro tylko jeden Francuz zginie, natychmiast całą załogę w pień wyciąć każe. To skutkowało, Leryda otworzyła bramy swoje, a nasze wojsko wzięto ją w posiadłość. Z całą artyleryją ciągnie Marszałek Lauryston ku Tarragonie. Nim WPan list ten odbierzesz, kłaniam się, że Katalonia już będzie uspokojoną.

Wielka Brytania i Irlandya.

Goniec Angielski pisze: »Podług najnowszych wiadomości okazało się, żeśmy za wczesno jeszcze pośpieszyli się z doniesieniem, iakoby już zupełnie przywróconą była spokojność w Demerary i w innych Angielskich osadach Indyy zachodnich. Słyszeliśmy i owszem, że stan spraw naszych w zachodnich Indyiach tak dalece niespokojnością Rząd nabawia, iż postanowił zamiast na okrętach przewozowych, posłać tam na okrętach wojennych posilkę. Mówią nawet, że mają tam odplynąć dwa liniowe okręty.

Kapitan Parry, przed ogłoszeniem szczegółów ostatniej podróży swojej, udzielił nam cokolwiek wiadomości o pokoleniu Eskimów, których odkrył. Dzicy ci nigdy nie mieli z Europejczykami związków. Są miedzianey farby, mają włos długi i gładki, a oczy czarne. Rzecz szczególniejsza, że nie mają żadnego wyobrażenia o wojnie i nikt nie rządzi nimi, i w tym się różnią od wszystkich dzikich Narodów. Posiadają niezmierną ilość psów, których używają do ciągnięcia. Zwierzęta te zamiast włosów pokryte są gęstą, nadzwyczajnie białą wełną. Nie mają tak wysokich nóg, iak psy Nowey Fundlandyi. Kapitan Parry wywiózł z sobą sztuk szesnaście. Eskimowie nie mają najmniejszego wyobrażenia o stworcy, atoli wierzą w złoduchy. Ich język, który Angielscy mytkowie przy końcu siedmiesięcznego bawienia także rozumieli cokolwiek, ma nieco podobieństwa do Chińskiego. Chaty stawiają w śniegu, a święcą tłustością rybią. Całe pokolenie składa się tylko z 250 osób, i z żadnym innym pokoleniem nie ma związku.

Francya.

Gazeta wychodząca w Dunkierce zawiera niniejszą wiadomość: »Rząd poczynił rozporządzenia, by wyednać powrócenie zdobytych odebranych Francuzkiemu handlowi w ukończonej właśnie wojnie Hiszpańskiej. Kupcy mający czynić reklamacje mogą tym końcem zawiadomić się u niżej podpisanego o instrukcyach danych przez Ministra morskiego. (Podpis.) Dh. Lancel, współczłonek Izby handlowey.«

(Do tego Numeru Gazety dołączony jest LXVII. Numer Rozmaitości.)